

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Sžo/7/2013
Identifikačné číslo spisu:	1012201616
Dátum vydania rozhodnutia:	09.04.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Ida Hanzelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:1012201616.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Idy Hanzelovej a zo sudkýň JUDr. Gabriely Gerdovej a JUDr. Jarmily Urbancovej v právnej veci žalobcu: JUDr. I. U., F., proti žalovanému: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného č. 31774-2/2012-BA zo dňa 14. augusta 2012, konajúc o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/5/2012-30 zo dňa 23. novembra 2012, jednomyseľne

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/5/2012-30 zo dňa 23. novembra 2012 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej, ktorým zamietla jeho odvolanie proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, pobočky Bratislava č. 59260-2/2012-BAM zo dňa 29. mája 2012 o nepriznaní nároku na jednorazové vyrovnanie v dôsledku úrazu.

Krajský súd rozsudok odôvodnil tým, že pre posúdenie právneho nároku na jednorazové odškodnenie žalobcu bolo potrebné riadiť sa v prvom rade vyhlásením zamestnávateľa žalobcu (čo žalovaná a tiež prvostupňový správny orgán správne urobila), či je naplnená skutková podstata ustanovenia § 8 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“, ale aj „zákon o sociálnom poistení“), a teda či úraz, ktorý utrpel žalobca dňa 7. novembra 2008 je úrazom pracovným a dospel k záveru, že tento úraz nemožno klasifikovať ako úraz pracovný, pretože sa nestal v príčinnej súvislosti s plnením pracovných úloh alebo služobných úloh alebo v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh alebo služobných úloh a pri odvracaní škody hroziacej zamestnávateľovi. Je pravdou, že žalobca bol fakticky v čase úrazu ešte v štátnozamestnaneckom pomere so žalobcom, ale do práce fyzicky nechodil a neboli mu ani pridelené žiadne pracovné úlohy (bývalý zamestnávateľ s ním totiž tento štátnozamestnanecký pomer ukončil). Aj

keby ukončenie štátnozamestnaneckého pomeru nebolo platným, nič to nemení na skutočnosti, že žalobcovi neboli v čase vzniku úrazu pridelené pracovné úlohy. Žalovaná preto postupovala správne, keď v konaní už nevykonala žiadne ďalšie dokazovanie a žalobcu so svojim nárokom odkázala podľa § 14 Zákonníka práce na súd.

Ďalej uviedol, že bývalý zamestnávateľ žalobcu neuznal úraz za pracovný úraz a takéto vyhlásenie je pre Sociálnu poisťovňu záväzné. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Sžso/44/2011 zo dňa 24.11.2011, v ktorom zaujal stanovisko, že pokiaľ vznikne spor medzi zamestnancom (v danom prípade žalobca) a bývalým zamestnávateľom o tom, či je úraz pracovný, spadá riešenie tejto otázky do právomoci všeobecného súdu.

Rozsudok krajského súdu napadol odvolaním žalobca, ktorý navrhol rozsudok krajského súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. V dôvodoch odvolania vytýkal súdu, že jeho základným právnym pochybením je tvrdenie (str. 5), že sa mal so svojim nárokom z pracovného úrazu obrátiť na súd podľa § 14 Zákonníka práce a namietal, že krajskému súdu bolo zo žaloby známe, že v dobe úrazu nebol zamestnancom ministerstva, ale štátu podľa zák.č.312/2001 Z.z. v platnom znení a podľa ustanovenia § 1 i (§ 4 nového zákona č.400/2009 Z.z.) sa na právne vzťahy štátnych zamestnancov pri výkone štátnej služby vzťahuje Zákonník práce len vtedy, ak to výslovne ustanovuje tento zákon. Zdôraznil, že nemal a nevedel spor so zamestnávateľom, ale s poisťovňou.

Opakovane namietal, že krajský súd výslovne porušil zákon, keď nezdôvodnil, prečo ním navrhované dôkazy nevykonával, čo je dôvodom na zrušenie rozhodnutia, preto na ostávajúcu desiatku právnych pochybení odkazuje, ale znova ju nepopisuje. Za zmienku stojí len neúplné zistenie obsahu § 90 zákona o sociálnom poistení, pri ktorom sa súd obmedzuje na ustanovenie písm. a), hoci rozhodné pre jednoduché rozhodnutie jednorazového odškodnenia sú ďalšie ustanovenia § 90. Ďalej namietal, že pri dokazovaní krajský súd porušil zákon aj v otázke, či vykonával úlohy štátnej služby v dobe úrazu, a že vraj nedostával žiadne pracovné príkazy. K tomu argumentoval, že ako hlavný štátny radca - odborník, mal podľa § 25 zákona pracovať samostatne bez príkazov a okrem toho od r.2002 mal vydanú písomnú pracovnú náplň, ktorá ostala platná ako všetko aj v dobe ničotného rozhodnutia ministerstva, a ktorú plnil v dobe úrazu.

Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu navrhla rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť, pretože vykonané dokazovanie je dostatočné a z listinných dôkazov preukázané, že žalobca pracovný úraz neutrpel. Odvolanie žalobcu je opakovaním dôvodov uvedených v žalobe, neuvádza v ňom žiadne nové skutočnosti, na základe ktorých by mu bolo možné priznať nárok na jednorazové vyrovnanie a len vytýka, že bol podľa § 14 Zákonníka práce odkázaný s riešením jeho nároku z pracovného úrazu na súd, a že súd nevykonával dôkazy, ktoré v žalobe navrhol a ani nezdôvodnil, prečo navrhnuté dôkazy nevykonával.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len „OSP“), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov uvedených v odvolaní, bez nariadenia pojednávania (§250ja ods. 2 veta prvá OSP) a po tom, ako bolo oznámenie o verejnom vyhlásení rozhodnutia uverejnené na úradnej tabuli najvyššieho súdu a na jeho internetovej stránke www.nsud.sk najmenej päť dní vopred, rozsudok verejne vyhlásil (§ 156 ods. 1, 3 OSP).

Podľa § 244 ods. 1 OSP, v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Súd v správnom súdnictve preskúma rozhodnutia a postupy orgánov verejnej správy predovšetkým v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe. Rozsahom tvrdení uvedených v žalobe je súd viazaný a nemôže ho prekročiť, keďže správne súdnictvo je ovládané tzv. koncentračnou zásadou, keď žalobca môže žalobné dôvody síce meniť, avšak rozširovať ich môže len do konca lehoty na podanie žaloby.

Z obsahu predloženého súdneho a administratívneho spisu najvyšší súd zistil, že dňa 31.05.2009 žalobca oznámil Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky pracovný úraz, v ktorom uviedol, že počiatkom novembra 2008 pri príprave k práci došlo k úrazu pravého stehenného kľbu, ktorý úraz po operácii dosiahol stupeň invalidity. Dňa 16.09.2009 si žalobca v Sociálnej poisťovni, pobočke v Bratislave (pobočke doručenej dňa 19. novembra 2009) odbor úrazového poistenia podal žiadosť o priznanie jednorazového vyrovnania podľa § 90 zákona č. 461/2003 Z.z. Po vykonaní dokazovania Sociálna poisťovňa príslušná na rozhodovanie podľa §178 ods. 1 písm. a/ tretieho bodu zákona č. 461/2003 Z.z. vo veci posúdenia nároku na úrazové dávky vydala v súlade s § 210 ods. 1 zákona rozhodnutie z 29.05.2012 číslo: 59260-2/2012-BAM, vo výroku ktorého uviedla, že žalobca JUDr. František Miklík vo veci nároku na jednorazové vyrovnanie v dôsledku úrazu zo dňa 7. novembra 2008, nemá podľa § 90 písm. a) zákona nárok na priznanie jednorazového vyrovnania.

V odôvodnení rozhodnutia uviedla, že bývalým zamestnávateľom žalobcu (poškodeného) bolo Ministerstvo spravodlivosti SR, ktoré na základe vyšetrenia okolností a príčin vzniku úrazu zo 07.11.2008 preukázalo, že sa o pracovný úraz v zmysle § 8 ods. 1 písm. a) zákona v danom prípade nejedná. Zamestnávateľ žalobcu v liste z 21. 09. 2011 Sociálnej poisťovni, pobočka Bratislava uviedol, že žalobca bol na základe rozhodnutia vedúceho služobného úradu MS SR č. 24/2011/32 z 25. júla 2011 štátnym zamestnancom ministerstva spravodlivosti do 31.01.2009. Údajný pracovný úraz, ku ktorému malo dôjsť 07.11.2008, oznámil žalobca listom z 31.05.2009, teda s odstupom času približne 7 mesiacov od vzniku poistnej udalosti. Aj napriek tomu, že k vzniku údajného pracovného úrazu došlo v čase, keď žalobca bol ešte fakticky zamestnancom MS SR, zotrval na pôvodnom vyjadrení zo 17.07.2009, že úraz neklasifikuje ako pracovný, a že zo strany žalobcu nebol dodržaný postup v súlade s ustanovením § 17 ods. 1 zákona č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, preto nemohol predmetný úraz registrovať ako pracovný úraz s nárokom na úrazové odškodnenie podľa § 17 ods. 4 cit. zákona. Zamestnávateľ žalobcu ďalej uviedol, že okrem nepresného oznámenia z 31.05.2009 nedisponuje žiadnym iným dokladom, ktorý by dokazoval, že k úrazu došlo a ani nebolo predložené lekárske potvrdenie o pracovnej neschopnosti žalobcu. Z uvedeného dôvodu nemohli byť z jeho strany vykonané potrebné opatrenia na vyšetrenie príčin vzniku pracovného úrazu a vyhotovená predpísaná dokumentácia za účelom objektívneho zistenia priebehu úrazového deja. K údajnému úrazu, o ktorom zamestnávateľ nemá žiadny relevantný doklad, že sa vôbec stal, nedošlo na pracovisku, a teda ani pri plnení pracovných úloh prípadne v súvislosti s ich plnením, nakoľko v období po 24. januári 2008, kedy došlo k neplatnému skončeniu štátnozamestnaneckému pomeru, žalobcovi neboli pridelené žiadne pracovné úlohy, a tak nie sú splnené podmienky vzniku pracovného úrazu v zmysle § 195 ods. 1 a 2 Zákonníka práce.

Následne Sociálna poisťovňa, pobočka Bratislava, vydala rozhodnutie číslo: 59260/2011-6-BAM, ISUP: 1111020083 zo dňa 18. októbra 2011, ktorým podľa § 8 ods. 1 písm. a) a ods. 4 písm. a) v nadväznosti na § 110 ods. 2 zákona o sociálnom poistení nepriznala žalobcovi nárok na jednorazové vyrovnanie, nakoľko zamestnávateľ neuznal jeho úraz za úraz pracovný.

Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie žalobca, ktoré žalovaná rozhodnutím č. 57158-2/2011-BA zo dňa 5. januára 2012 zrušila a vec vrátila prvostupňovému orgánu na nové prejednanie a rozhodnutie z dôvodu, že nesprávnosť postupu Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava je v tom, že i keď správne vyhodnotila spisovú dokumentáciu, vo výroku rozhodnutia zo dňa 18.10.2011 uviedla nesprávne ustanovenie § 8 ods. 1 písm. a) a ods. 4 písm. a) v nadväznosti na § 110 ods. 2 zákona, podľa ktorých nepriznala žalobcovi nárok na jednorazové vyrovnanie, hoci správne mala uviesť § 90 písm. a) zákona. Žalovaná tiež uviedla, že je potrebné nariadiť ústne pojednávanie, na ktorom bude žalobca oboznámený s podkladmi a zároveň upozornený, že neuznanie úrazu za pracovný úraz je sporom vyplývajúcim z pracovnoprávneho vzťahu medzi zamestnancom a bývalým zamestnávateľom, ktorý rozhodujú podľa § 14 Zákonníka práce súdy.

V zmysle pokynov odvolacieho orgánu SP pobočka Bratislava doplnila dokazovanie a nariadila ústne pojednávanie, na ktorom žalobcu oboznámila s podkladmi rozhodnutia a poučila ho o možnosti podania žaloby na súd z dôvodu, že neuznanie úrazu za úraz pracovný je sporom vyplývajúcim z pracovno-

právneho vzťahu medzi zamestnancom a bývalým zamestnávateľom, ktoré rozhodujú súdy, a vydala rozhodnutie číslo: 59260-2/2012-BAM, ISUP: 1112011542 zo dňa 29. mája 2012, ktorým nepriznala žalobcovi jednorazové vyrovnanie.

Po tom, čo žalobca podal odvolanie, žalovaná napadnutým rozhodnutím č. 31775-2/2012-BA zo dňa 14.08.2012 odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietla a rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava potvrdila z dôvodu, že nakoľko bývalý zamestnávateľ neuznal úraz žalobcu - poškodeného za pracovný úraz, nebolo mu možné priznať nárok na jednorazové vyrovnanie.

Pre rozhodnutie vo veci bolo potrebné posúdiť, či v súvislosti s povinnosťou žalovanej prevziať vyplatenie náhrady v podobe jednorazového vyrovnania ide o pracovný úraz. Treba ešte dodať, že od 01.01.2004, t.j. od účinnosti zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení o nárokoch vyplývajúcich z pracovného úrazu a chorôb z povolania (okrem vecnej škody) rozhoduje Sociálna poisťovňa.

Podľa § 8 ods. 1 písm. a/ zákona č. 461/2003 Z.z. pracovný úraz podľa tohto zákona je poškodenie zdravia alebo smrť fyzickej osoby spôsobené nezávisle od jej vôle krátkodobým, náhlým a násilným pôsobením vonkajších vplyvov, ktoré zamestnanec zamestnávateľa podľa §16 utrpel pri plnení pracovných úloh alebo služobných úloh alebo v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh alebo služobných úloh, pre plnenie pracovných úloh alebo služobných úloh a pri odvracaní škody hrozacej zamestnávateľovi.

Podľa § 8 ods. 4 citovaného zákona, plnenie pracovných úloh alebo služobných úloh podľa odsekov 1 a 2 je

- a/ výkon pracovných povinností vyplývajúcich z pracovného pomeru alebo služobných povinností vyplývajúcich zo štátnozamestnaneckého pomeru alebo služobného pomeru,
- b/ iná činnosť vykonávaná na príkaz zamestnávateľa.

Zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v ustanovení § 90 upravuje jednorazové vyrovnanie a podmienky nároku na jednorazové vyrovnanie.

Podľa § 90 písm. a/ zákona, poškodený má nárok na jednorazové vyrovnanie, ak
a/ v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania má pokles pracovnej schopnosti najmenej 10 % a najviac 40 %.

V danom prípade z obsahu predloženého súdneho ale aj administratívneho spisu (dokumentácie) je nesporné, že žalobca v konaní nepredložil žiaden dôkaz, ktorým by preukazoval ako k úrazu, z titulu ktorého si uplatňuje nárok na jednorazové vyrovnanie, skutočne došlo. Neuvedol to ani v oznámení pracovného úrazu z 01.07.2009, teda akým spôsobom došlo k úrazu (v byte), s akými pracovnými pomôckami k výkonu služobných povinností pracoval doma, ani žiadne iné skutočnosti svedčiacie o úraze. Takýmto dôkazom nie je ani prepúšťacia správa z FNsP Bratislava zo dňa 06.04.2009, ktorá je prílohou oznámenia pracovného úrazu, adresovaného SP, pobočka Bratislava mesto, z ktorej (v anamnéze uvedeného) súd vyberá nasledovné: „V r. 1994 bola realizovaná implantácia TEP vpravo. Od 11/2008 pac. pociťoval v danej končatine bolesti, úraz neguje“.

Správne orgány sa pri rozhodovaní riadili stanoviskom bývalého zamestnávateľa žalobcu, ktorý neuznal úraz žalobcu za úraz pracovný, preto mu nebolo možné priznať nárok na jednorazové vyrovnanie. Ak žalobca tvrdí, že k pracovnému úrazu došlo, musí svoje tvrdenia aj preukázať.

V tejto súvislosti dáva Najvyšší súd Slovenskej republiky do pozornosti rozsudok sp. zn. 9Sžso/44/2011 zo dňa 24.11.2011, v ktorom vyslovil tento právny názor: „úlohou súdov v konaní podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku upravujúcej správne súdnictvo nie je riešiť otázku, či je úraz pracovný alebo či pracovný nie je. Riešenie takejto otázky spadá do právomoci všeobecného súdu v občiansko-právnom konaní podľa prvej, druhej a tretej časti OSP“.

S námietkami žalobcu uvedenými v odvolaní sa žalovaná aj krajský súd v rozhodnutí dostatočne a

zákonným spôsobom vysporiadali, preto je nadbytočné zaujímať k nim opätovné stanovisko. Právny názor krajského súdu vyslovený v rozsudku, ktorý je predmetom odvolacieho konania považuje najvyšší súd za správny a žalobcom uvádzané dôvody za také, ktoré nie sú dôvodom nezákonnosti rozhodnutia správneho orgánu.

K odvolacej námietke žalobcu (že bol zamestnancom štátu podľa zákona č. 312/2001 Z.z.) najvyšší súd ešte dodáva, že v prípade pracovného úrazu je irelevantné, či ide o nárok vyplývajúci z pracovného pomeru zamestnanca (ktorý vznikol na základe pracovnej zmluvy) alebo štátnozamestnaneckého vzťahu (štátnych zamestnancov vykonávajúcich štátnu službu).

Z týchto podstatných dôvodov napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave ako vecne správny podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP v spojení s § 219 ods. 1, 2, OSP potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a 250k ods. 1 OSP. Žalobca v konaní nebol úspešný, preto mu súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal a žalovanej právo na náhradu trov konania zo zákona neprináleží.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.